

SIVI SORNIKOSKI

SAAKO NIVALAN KIRKOSSA NAURAA?

Huumori seurakunnan työntekijöiden ja nuorten näkökulmasta Nivalan seurakunnassa

Opinnäytetyö

KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU

Humanistinen ja kasvatusala

Kevät2010

”Anna minulle huumorin lahja, Herra!
Anna minulle armo huomata vitsi, jotta
saisin vähän onnellisuutta elämäni ja
voisin jakaa sitä edelleen muille.”

Gilbert Keith Chesterton

”Huumoria on tosi monenlaista. Sen viljelemisessä tarvitaan öljyä, tunnetta, tilanneta-
jua, ymmärtämystä, hienotunteisuutta, empatiaa, tasapainoa ja hyvää itsetuntoa!

Huumorilla voi loukata pahasti, jos sitä ei osaa oikein käyttää. Sitä voi käyttää myös
vallan välineenä taitamattomissa käsissä.”

Tuntematon Nivalan seurakunnan työntekijä 2009

Yksikkö Ylivieskan yksikkö	Aika kevät 2010	Tekijä/tekijät Sivi Sornikoski
Koulutusohjelma Kansalaistoiminta ja nuorisotyö		
Työn nimi SAAKO NIVALAN KIRKOSSA NAURAA? Huumori seurakunnan työntekijöiden ja nuorten näkökulmasta Nivalan seurakunnassa		
Työn ohjaaja TT Vesa Nuorva		Sivumäärä 30+8
Työelämäohjaaja		
<p>Tarkoituksena oli tutkia miten Suomen evankelis-luterilainen kirkko ja varsinkin Nivalan seurakunnan työntekijät suhtautuvat huumorin työssään. Tutkimuksessa kerättiin myös tietoa siitä, miten Nivalaiset nuoret kokevat huumorin seurakunnan toiminnassa. Tutkimushaastattelu suoritettiin Nivalan seurakunnan työntekijöille sekä kahdella eri koululla; Nivalan lukiolla ja yläkoululla.</p> <p>Tutkielman tarkoituksena oli haastatella seurakunnan työntekijöitä sekä eri-ikäisiä nuoria heidän kokemuksistaan seurakunnan parissa käytettävästä huumorista. Tutkimuksen pääkysymys oli, saako kirkossa nauraa ja tutkimusta lähdettiin purkamaan tämän perimmäisen kysymyksen tiimoilta.</p> <p>Tutkimus suoritettiin kyselytutkimuksena, jossa seurakunnan työntekijöille oli omat kyselykaavakkeensa ja nuorille omat kyselykaavakkeensa. Kyselykaavakkeet sisälsivät myös samoja kysymyksiä, jotta nuorten ja seurakunnan työntekijöiden vastauksia voisi verrata toisiinsa.</p> <p>Tutkimuksen tulokset antoivat ymmärtää, että Nivalan kirkossa voi nauraa. Jumalanpalveluksiin ja seurakunnan toimintaan kaivattiin enemmän huumoria sekä nuoret kaipasivat monipuolisempaa toimintaa. Tutkimustulos osoitti myös sen, että evankelis-luterilaiselta kirkolta odotetaan muutosta ihmisläheisempään suuntaan.</p>		

Asiasanat huumori, kirkko, nauru, nuoret, seurakunta, uskonto

ABSTRACT

<p>CENTRAL OSTROBOTHNIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Humanities and Education, Ylivieska</p>	<p>Date Spring 2010</p>	<p>Author Sivi Sornikoski</p>
<p>Degree programme Civic Activity and Youth Work</p>		
<p>Name of thesis CAN YOU LAUGH AT CHURCH OF NIVALA Humor from the perspective of church workers and young people in the parish of Nivala</p>		
<p>Instructor ThD Vesa Nuorva</p>	<p>Pages 30+8</p>	
<p>Supervisor</p>		
<p>The purpose of this study was to examine what kind of an attitude the Finnish Evangelical-Lutheran Church and especially the church employees in Nivala parish have towards humor at work. The study also gathered information about how young people from Nivala experience humor in church activities. The research was carried out by interviewing the employees of Nivala parish and young people in two different schools; Nivala Senior high school and secondary school.</p> <p>The purpose of this study was to interview the employees of the parish and young people of different ages about their experiences concerning the use of humour in the parish. The research question was whether it is appropriate to laugh at the church, and the research was started by concentrating on this essential question.</p> <p>The study was carried out as a survey in which the parish workers had and young people had different kind of a questionnaire. Some questions in the Questionnaires were the same for both groups, so that the answers young people and church workers could be compared.</p> <p>The results of the study indicated that people can laugh at the church of Nivala. Church and parish activities need more humor and young people wanted more diversified activities. The research results also showed that the Evangelical Lutheran Church is expected to be more humane.</p>		

<p>Key words church, humor, laugh, parish, religion, young</p>

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ ABSTRACT SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 MIKSI SAARA NAUROI	3
2.1. Huumori	3
2.2. Nauraminen	4
2.3. Vitsailu	6
2.4. Uskonnollinen huumori	7
2.5. Pohjalainen huumori	8
3 SAAKO NIVALAN KIRKOSSA NAURAA?	10
3.1 Nivalan seurakunta	10
3.2 Tutkimuksen tavoite	12
3.3. Kyselytutkimus Nivalan seurakunnan työntekijöille	13
3.3.1 Vaihtoehtoiset kysymykset	14
3.3.2 Avoimet kysymykset	15
3.4. Kyselytutkimus Nivalalaisille nuorille	17
3.4.1 Vaihtoehtoiset kysymykset	18
3.4.2 Avoimet kysymykset	20
4 POHDINTA	23
LÄHTEET	30
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Näin elokuvan ”Mami hoitaa ”(Keeping mum 2005) ja siitä sain ajatuksen tehdä opinnäytetyön huumorinkäytöstä Nivalan seurakunnasta. Onko sitä ollenkaan, minkälaista se on ja minkälainen huumori hyväksytään seurakunnan työntekijöiltä? Minua kiinnostaa tietää, millainen huumori on ihmisten sopivaa ja millainen ei. Minua ylipäättään kiinnostaa, mitä nuoret ajattelevat huumorista ja onko sen käyttö sopivaa kirkossa ja seurakunnan tapahtumissa.

Lapsena minun idolini oli seurakunnan ”päiväkerhotäti”, jota minä rakastin niin kuin pieni lapsi vain voi. Muistan hänen olleen hyvin lempeä ja iloinen ihminen. Muistan lapsuudestani myös pienen miehen, papin, joka kertoi aina vitsejä kinkereillä sekä jakeli flunssan hoito-ohjeita. Oli myös toinen pappi, joka otti aina suureen karhumaiseen syleilyynsä ja hänen äänensä oli suuri kuin ukkonen, mutta silti lempeä. Muistan pelänneeni hieman tätä pappia. Rippikouluikäni päästessäni sain kokea suuren pettymyksen seurakunnan parissa. Leirillä olleet pappi ja nuorisotyöntekijä saivat minut pelkäämään heitä sekä tuntemaan oloni ikäväksi. Seurakunta ei enää ollutkaan minulle se turvapaikka, jona olin sitä pitänyt.

Isäni käski meitä aina kunnioittamaan seurakunnan työntekijöitä ja käski käyttäytymään kirkossa ja seurakunnan tapahtumissa hillitysti. Eikä isäni ollut ainoa, joka näin sanoi. Suurin osa vanhemmista ihmisistä, käski meidän lasten istua hiljaa ja paikallamme seurakunnan tilaisuuksissa. Meitä jopa peloteltiin kaikenlaisilla ikävillä tapahtumilla, jos me emme tottelisi.

Lapsuuteni muistot ovat jättäneet jälkensä elämääni. Päällimmäisenä muistona seurakunnasta ja kirkosta on jäänyt mieleen, että siellä ei saisi nauraa tai olla iloinen, vaan pitäisi istua hiljaa penkissä. Siksi ajattelin tutkia, pitääkö lapsena saamani ohjeistukset paikkansa vai saako kirkossa nauraa?

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia miten tavalliset seurakuntalaiset ja seurakunnan työntekijät suhtautuvat huumoriin seurakunnan ja kirkon työssä. Tutkimuksessa keskityn varsinkin nuoriin ja nuorten kokemukseen seurakunnan toiminnasta.

Tutkimusmenetelmänä käytän sekä kvalitatiivista että kvantitatiivista menetelmää. Tutkimuksessa määrällisen ja laadullisen menetelmän käyttö on suotavaa, koska kyselytutkimus sisältää sekä avoimia että suljettuja kysymyksiä. Voi siis puhua kahden menetelmän käytöstä.

Olen etsinyt vastaavanlaisia tutkimuksia kirjastoista eri tietokannoista. Ilmeisesti tämän tyyppisiä tutkimuksia on tehty vähän. Seurakuntiin suuntautuvaa juuri tällaista tutkimusta ei ilmeisesti ole tehty ollenkaan. Kirjallista materiaalia on siis ollut vaikea löytää ja siksi olenkin joutunut turvautumaan työssä vähemmän luotettaviin lähteisiin esim. Wikipediaan. Työtä lukiessa onkin siis muistettava lähdekritiikki.

Tutkimuksessa käytän siellä täällä poimintoja avoimista kysymyksistä. Nämä vastaukset täydentävät tutkimustyötä, sekä aukaisevat toivottavasti enemmän vastaajien ajatuksia lukijalle.

2 MIKSI SAARA NAUROI?

2.1. Huumori

Vitsejä kerrotaan useissa tilanteissa siksi, että jännitys saataisiin laukeamaan. Nauraminen vapauttaa ihmisen olemuksen ja hänet rentoutumaan. Antiikin lääketieteen mukaan ihmisellä piti olla ruumiinnesteet(huumori) tasapainossa; nämä nesteet olivat keltainen sappi, musta sappi, lymfa ja veri. Sana huumori tarkoittaa siis kirjaimellisesti ruumiinnesteitä. Jos nesteet eivät olleet tasapainossa, ihminen voi huonosti. Huumorissa on hauskaa sen yllätyksellisyyden vuoksi. Vaikka vitsi tuntuisikin tutulta, niin sen lopussa saattaa olla yllätyksellinen käänne. Nauru ja vitsi ovat osa huumoria. ([Wikipedia 2009/huumori](#).)

Huumoria voi tutkia useasta eri näkökulmasta lähtien. Yleensä huumorin teoriat jaetaan kolmeen ryhmään. Näitä ryhmiä ovat: ylemmyys- (Superiority Theory), huojennus- (Relief Theory) ja inkongruenssiteoriat. Ylemmyysteoriassa huumorin tarkoitus on olla vallankäytön väline tai nauru on osoitus ylemmyyden tunnosta. Huojennusteoria tuo huumorin tutkimukseen psykologisen puolen ja selittää huumorin tai naurun ylimääräisen hermostollisen energian purkautumiseksi. Inkongruenssiteoria taas käsittelee huumorin perusolemusta. Teorian mukaan kaikesta huumorista löytyy kohta, joka on yhteen sopimaton sen kanssa ja tästä seuraa huvittuminen. ([Wikipedia 2009/huumori](#).)

Huumorin avulla pystyy käsittelemään vaikeitakin asioita ja sen avulla selviää yllättävän raskaista tilanteista. Sen avulla pystyy myös lujittamaan työpaikoilla, kouluissa yms. ryhmähenkeä. Jos opettaja osaa koulussa käyttää huumoria myönteisellä tavalla, opettajaa todennäköisesti arvostetaan. Parhaimmillaan huumori on yhdessä hyväntahtoista nauramista eikä kenellekään nauramista. ([Wikipedia 2009/huumori](#).)

Huumoriterapiaa on tietävästi käytetty ensimmäisen kerran 1200-luvulla, ja 1300-luvulla klovneilla oli jo Euroopassa virallinen asema. 1400-luvulla pilkan kohteena oli usein jotenkin erilainen; rampa yms. 1500-luvulla naurun piti olla hillittyä ja liiallinen nauramista piti peittää

huivilla tai kädellä, jotteivät muut sitä huomaisi. Nauramisen merkitys ihmiselle on siis huomattu jo hyvin varhaisessa vaiheessa. 1800-luvulla Darwin huomasi, että nauru ilmenee ihmisellä noin kahden kuukauden iässä. 1900-luvulla huumori kuului osana arkipäivään ja sitä on tutkittu monista eri näkökulmista. Vuonna 1955 ihmisen väliaivoista löydettiin mantelitulake, joka on ihmisen naurukeskus. Tämän jälkeen ihmisen tunteita on pystytty tutkimaan tarkemmin ja viimeisten vuosikymmenien aikana ihmisen käyttäytymistä on pystytty mantelitulakeen avulla tutkimaan paremmin. Naurukeskuksen löytymisen jälkeen naurututkimuksen biologinen näkökulma nousi voimakkaammin esiin. (Karvinen 1996, 10- 12.)

Eri kulttuurit ja niiden historia tuovat oman mausteensa huumoriin. Lähes kaikki asiat, jotka saavat meissä aikaan iloa, hymyä ja naurua, ovat jollakin tasolla huumoria. Miesten ja naisten huumori ovat erilaisia; miehet kohdistavat huumorin usein johonkin kodin ulkopuoliseen ja naiset taas itseensä. Naiset taas nauravat enemmän arkipäiväisille kimmelluksille kun miehet taas laskevat usein julmaakin pilaa naisista. (Karvinen 1996, 14, 16, 18.)

Me olemme saaneet jo syntyessämme erilaiset lähtökohdat tähän maailmaan. Jokaisella ihmisellä on erilainen huumorintaju. Kyky nähdä maailmassa huumoria, auttaa ihmistä jaksamaan. Huumorintaju ja myönteisyys käyvät käsi kädessä ja positiivinen elämänasenne auttaa vaikeisakin elämäntilanteissa. Huumorintajua voi oppia, joten vakavastakin ihmisestä voi saada vähemmän vakavamman. (Seppälä 1995, 7.)

Eri puolella Suomea huumori on erilaista, eroja löytyy myös naisten ja miesten välisestä huumorista. Voisi sanoa, että Itä-Suomessa, Karjalassa ja Savossa, huumori on kieroja. Hämäläisiä sanotaan huumoriltaan hitaiksi ja satakuntalaiset ovat hyvin itseironisia. Pohjanmaalla korostetaan taas yritteliäisyyttä ja aktiivisuutta huumorin keinoin. (Nicehouse 2010.)

2.2. Nauraminen

Mikä merkitys komiikalla on yhteiskunnassamme? Nauraminen on osa komiikkaa. Se on ääntelyä, mitä me ihmiset saamme aikaan. Aina nauramisesta ei kuulu ääntä. Tällaista äänetöntä naurua kutsutaan hymyilemiseksi. Nauraessa pallealihäs supistuu ja ihmisen silmät menevät

viiruiksi. Yleensä nauru syntyy siitä, kun ihminen näkee jotakin huvittavaa omasta mielestään. Nauru on rajallista eikä saavuta kaikkia samassa tilassa olevia ihmisiä. Ihmistä ei välttämättä ala naurattamaan vaikka hän näkisi toisten ihmisten nauravan, sillä hän ei tiedä, mille toiset nauravat. Nauru kuuluu olennaisena osana ihmisten väliseen vuorovaikutukseen. (Wikipedia 2009/Nauraminen; Bergson 2000, 8- 11.)

Biologian kannalta nauraminen on refleksinä ainutlaatuista, sillä sille ei löydy ilmeistä biologista tarkoitusta. Nauru huojentaa hetkellisesti, sen avulla ihminen pystyy puhdistamaan ilmaa. Naurun syntymässä tärkeää on mielikuvitus. Nauru ei ole pelkästään refleksi vaan se on paljon muutakin. Se syntyy ilosta, mutta joskus myös muista syistä. Naurua voi synnyttää myös ohjelmoidusti, mutta useimmiten se syntyy yleisluonteisista ilon kokemuksista. (Heinimäki 2000, 9, 11- 12; Karvinen 2003, 28.)

Naurun määrittely on helpompaa kuin huumorin määrittely, sillä nauraminen on selkeästi biologinen ja sosiaalinen ilmiö. Huumori on paljon moninaisempaa. Kuitenkaan ilman hyvää huumoria ei välttämättä voisi nauraa. Ihminen on kuusivuotiaana nauravimmillaan, aikuisena nauraminen on jo paljon vähäisempää. (Karvinen 2003, 7; Nicehouse 2010.)

Nauru helpottaa elämäämme, se on meidän luonnollinen voimavaramme. Elämä näyttää naurun jälkeen usein valoisammalta. Nauru kohentaa ihmisen hyvinvointia ja siihen sekä huumoriin on suhtauduttava kunnioituksella. (Karvinen 1996, 7-8.)

Vesa Karvinen on selvittänyt nauruterapiakursseillaan aiheita, mitkä saavat ihmisen nauramaan. Yleensä naurun aiheet löytyvät ihmisen jokapäiväisestä elämästä. Iloa tuottavat perhe, harrastukset, lapset, luonto yms. Karvisen mukaan avun murheeseen voi löytää siis kovin läheltä, eikä sitä tarvitse lähteä kaukaa etsimään. (Karvinen 2003, 28.)

Hollantilainen professori Jan Van Hoof on luokitellut naurun. Tavallisin nauramisen laji on röhönauru, joka on terapeuttisesti kaikkein parasta naurua. Ihmiset myös hymyilevät ääneen sekä nauravat sisäisesti. Rajuin naurun ilmenemismuoto on naurukohtaus, joka voi äärimmäi-

sissä tapauksissa olla hengenvaarallinen, koska se salpaa hengityksen. (Karvinen 1996, 19-20.)

Nauraminen on biologista, mutta syitä nauramiselle on myös etsittävä muista lähtökohdista. Siihen vaikuttavat biologisten tekijöiden lisäksi myös perintötekijät, perusturvallisuus, kasvat-
tus, kulttuuri, sosiaalisuus ja elämäkokemus. On muistettava, että naurulla voi myös loukata toista vakavasti ja ryhmä voi sulkea helposti jonkun ryhmän ulkopuolella nauramalla yhdessä. (Karvinen 2003, 26; Nicehouse 2010.)

2.3. Vitsailu

Vitsailun tarkoituksena on olla hauskaa, vastaanottajan pitäisi tulla hyvälle tuulelle vitsistä, mutta joskus vitsit vahingossa loukkaavat toista ihmistä. Vitsissä tuiki tavallinen tapahtuma pyritään pukemaan hauskaan muotoon. Suullisessa vitsin kerronnassa on tärkeää miten vitsin myös esittää, jotta se huvittaisi. Vitsien kerronnassa voidaan käsitellä myös hyvin vaikeita asioita, sellaisia, jotka muuten olisivat kielletty puheenaihe, tabuja. (Wikipedia 2009/Vitsailu; Wikipedia 2009/Vitsi.)

Vitsien kertominen ei ole helppo laji, sillä joskus hyväkin vitsi voidaan saada kerrottuna kuulostamaan huonolta ja toisaalta huonokin vitsi voidaan saada kuulostamaan hyvältä. Jos vitsin kertoja on hyvä, hän ei itse yleensä naura ollenkaan omalle vitsilleen, joskus nauru on taas hyvä tehokeino vitsinkerrontaan. Vitsailun tarkoituksena on tuottaa kuulijalleen iloa ja purkaa samalla jännitystä. (Wikipedia 2009/Vitsailu; Wikipedia 2009/Vitsi.)

Sekä miehet että naiset kertovat välillä tuhmia vitsejä, tutkimusten mukaan miehet enemmän. Miehet kertovat yleensä myös ronskimpia vitsejä. Tässä yksi esimerkki vitsistä, joka Vesa Karvisen mukaan on yksi naisten suosikkivitseistä. ”Milloin mies on kaikkein viisaimmillaan? Vastaus: Rakastellessaan, koska silloin hän on yhteydessä laajempaan tietovarastoon”. (Karvinen 2003, 68.)

2.4. Uskonnollinen huumori

Kirkollinen huumori on oma lukunsa ja sitä on pyritty esittelemään eri kirjoissa kautta aikojen. Hyvin usein kirjojen alkupuheet ovat olleet puolustavia; eivät uskovaiset ole niin vakavia kuin kuvitellaan. Raamatussakin on huumoria. Tietysti on olemassa sellaisia tilanteita, joissa ei ehkä pitäisi nauraa, kuten hautajaiset, mutta joskus niissäkin sattuu sellaisia koomisia tilanteita, joiden edessä pääsee väkisin hymy. Näissä tilanteessa ihmisen pitää osata olla tahdikas ja pyytää anteeksi, jos siihen tarvetta on. (Seppälä 1994, 7-9.)

Voi ajatella, että huumori ja uskonto ovat hyvin samankaltaisia. Molemmat suhtautuvat hyvin samalla lailla esim. mielikuvitukseen. Uskovainen voi omaksua humoristin roolin ja se voi olla jopa välttämätöntä. Vaikka Raamattu käsitetään vakavana kirjana, voi siinä nähdä myös humoristisia puolia. Lukijat eivät välttämättä näe Raamatusta olevaa huumoria, koska eivät ajattele sitä olevan siinä. Raamatun sananlaskuissa ollaan sitä mieltä, että iloinen mieli pitää terveenä kun taas synkkä mieli kuihduttaa. (Heinimäki 2000, 13, 19, 29, 79; Sananl17:22.)

Raamatusta löytyy hyvin paljon myös sellaista huumoria, joka on verrattavissa meidän nykypäivän naapuri-vitseihimme. Profeetat käyttivät Vanhassa Testamentissa huumoria usein aseena tekopyhyyttä ja epäjumalien palvomista vastaan. Raamatun profeettojen ase on yleensä satiiria, he pilkkaavat toisia karrikoiden. (Heinimäki 2000, 39- 40.)

Kirkollisia vitsejä voidaan sanoa olevan kahdenlaisia: toiset vain sijoittuvat kirkon ympäristöön tai voidaan kertoa yleisesti mistä ammattikunnasta tahansa, toisten ydin taas on kirkollisessa elämässä tai kirkon opin tulkinnassa. Usein vitsien seassa piilee myös teologisia ja kirkkopoliittisia piikkejä. Syvällisistä asioista ei ole pakko puhua vakavalla naamalla. Huumori aukaisee tien vakavien asioiden äärelle. (Seppälä 1994, 9- 10.)

Kuten niin monessa muussakin ryhmässä, tietynlainen uskonnollinen huumori voi rajoittua tietyn ryhmän sisälle. Kaikkia vitsejä ei ole edes tarkoitettu ulkopuolisten ymmärrettäviksi. Uskonnolliset vitsit kohdistuvat usein joihinkin stereotypioihin esim. nunnavitsit ovat tällaisia. (Wikipedia 2010/Huumori; Wikipedia 2009/Vitsi.)

G.K. Chestertonin mielestä uskonto on silloin hyvä, kun siitä voi kertoa vitsin. Yhteisön täytyy osata nauraa itselleen, jotta se voisi toimia. Sanotaan, että usein nauramme kaltaistemme vähäpätöisille vioille. Toisaalta nauru voi tehdä vian vähäpätöisemmäksi mitä se on. Osaamme nauraa myös kaltaistemme hyville ominaisuuksille. Ilman huumoria usko on fanatismia ja ilman uskoa huumori on kyynistä. (Seppälä 1995, 10; Bergson 2000, 98; Heinimäki 2000, 168.)

2.5. Pohjalainen huumori

”Neljä kirkonkorjaajaa lähtee putoamaan yhtä aikaa katonharjalta. Karjalainen huutaa: ”Nyt mie mään, pojat!”, savolainen sanoo: ”Ei se puttoos mittään, mutta se äkkipyssä”, hämäläinen tuumailee: ”Oliskoo jo mennä”, pohjalainen on aktiivinen, iskee puukkonsa kattoon ja sanoo: ”Meillä lähretähän, koska itte tahrotahan”(Karvinen 2003, 85).

Stereotypia pohjanmaalaisista on aika vahva. Heidän ajatellaan olevan kovaäänisiä, sisukkaita ja jopa hullujakin. Pohjanmaan maakunnat ulottuvat hyvin laajalle alueelle; Kristiinankaupungista Kainuuseen. Etelä- Pohjanmaalaiset tunnetaan alueelta varmaan parhaiten, heidät tunnetaan itsevarmoina ja ylpeinä asukkaina. Mutta eivät muutenkaan pohjanmaalaiset häpeä kotiseutujaan. (studio55 2009/ Katajamäki.)

Huumori Pohjanmaalla lähtee asenteen kulmakivistä. Joskus jutut saattavat kuulostaa vieraamman korviin aika rajuilta, mutta huumoria ei ole tarkoitettu kuitenkaan loukkaavaksi. Tarkoitus on enimmäkseen tehdä pilaa itsestään, ei muista. Koska pohjanmaalainen on suorasukainen, niin muualta tulleet saattavat vieroksua häntä. Tästä ehkä tulee myös käsitys pohjanmaalaisten kovaäänisyydestä. Muualta tulleet voivat saada leuhkan kuvan pohjanmaalaisista, pahimmassa tapauksessa jopa itsekeskeisen. Pohjalaisessa huumorissa tulee esille periksi antamattomuus, suoruus ja rehellisyys. Eräänlainen näyttämisen halu näkyy myös pohjalaisessa huumorissa. (studio55 2009/ Katajamäki; Karvinen 2003, 91.)

Usein huumori ei välttämättä enää erotu toisen maakunnan huumorista selkeästi. Ihmiset liikkuvat enemmän ja huumori liikkuu maakunnista toisiin. Paikkakunnilta voi löytyä myös omaa paikallishuumoria ja se tuo oman lisänsä kulttuuriin. (Karvinen 2003,93- 94.)

”POHJALAISET ovat erikoinen heimohaara, joka näyttää syntyneen hämäläisten, savolaisten ja ruotsalaisten sekoittumisen kautta. Pohjalaiset ovat tarmokkaita, urhoollisia, tulisia ja kerskailevaisia. He ovat kestäviä maantyössä ja taitavia käsitöissä” (sci 2009/Hänninen Kaarlo 1929). Näin sanottiin Kansakoulun maantiedon ja kotiseutuopin kirjassa vuonna 1929.

Nivalan kaupunki sijaitsee Pohjois-Pohjanmaalla Oulun läänissä. Pohjanmaalainen huumori kuuluu Nivalaisten puheissa enimmäkseen itseironiana ja suorasukaisuutena, mitään ei ole tapana jättää sanomatta. Huumoriksi voisi sanoa myös sitä itsepintaista jäärpäisyyttä, jolla ”mennään vaikka läpi harmaan kiven”.

Nivalaisia sanansutjauksia on ilmestynyt kirjana 1979 (Takalo & Junttila 1979, Kirjastovirma 2010). Tässä kirjassa esitellään sattuvia sanontoja kyläläisten suusta ja kirja on omiaan kuvaamaan nivalaista huumoria. Tässä maistiaisia hengellisen elämän sutjauksista: ”Se on huono pappi, jokei seurakuntalaisia hauku”, ”Ei sääsken ääni taivaaseen asti kuulu”, ”Sata yksitoista on körttisten numero” ja sokerina pohjalla ”Lukkari on Jumalan luoma, papin saa pieksämällä”. Pirustakin Nivalaiset ajattelevat omalla tavallaan: ”Lukkee nurinpäin, nin ku piruraamattua”. (Kirjastovirma 2010.) Nämä sutjaukset tuovat omalta osaltaan esille miten Nivalassa huumori ilmenee. Voisi sanoa, että huumori on jopa ronskia.

3 SAAKO NIVALAN KIRKOSSA NAURAA

3.1. Nivalan seurakunta

Nivalassa kirkollinen toiminta on alkanut 1682. Aluksi se on kuulunut Kalajoen ja sitten Haapajärven kappeliseurakuntaan kunnes aloitti itsenäisen seurakunnallisen toimintansa vuonna 1876. (Lehtinen Nivalan kirkko 2009.)

Nivalan kirkko on rakennettu vuonna 1803 ja se on korjattu perusteellisesti 1874. Korjausten yhteydessä erillinen tapuli liitettiin kirkon yhteyteen ja kivijalkaa uusittiin siten, että kirkkoa nostettiin yhdellä metrillä. Kirkkoon on tehty peruskorjauksia myöhemminkin; 1952 ja 1991. (Lehtinen Nivalan kirkko 2009.)

Kirkon nykyisen alttaritaulun on maalannut A. Vendelin. Suurin osa ehtoollispikareista on saatu lahjoituksena vuonna 1928 Antti Jyrkältä sekä myöhemmin seurakuntalaisten lahjoittamalla varoilla. Kastemaljan on lahjoittanut Nivalan kunta. Kirkon messinkiset kynttilälamput ovat vuodelta 1750. Ne on saatu lahjoituksena Nivalaisilta, jotka pelastuivat paleltumiselta Armfeltin joukoissa Norjan tuntureilla vuonna 1719. (Lehtinen Nivalan kirkko 2009.)

Nivalan seurakunnan vanhimman kirkon muistomerkki on Malisjoen varrella. Pappi Nils Gustav Malmbergin muistomerkki sijaitsee Pirttirannalla. Hän toimi pappina Nivalassa (silloinen Pidisjärvi) vuosina 1833–1838. Nivalan jääkärien muistomerkki on kirkon ja seurakuntakodin välissä. Kirkkotien varressa taasen sijaitsee sodanaikaisten sukupolvien muistomerkki. Karjalaan jääneiden muistomerkki on kirkon läheisyydessä sekä vapaussodan muistomerkki on kirkkomaalla. Uudelta hautausmaalta löytyy vielä Nivalassa evakossa olleiden kuhmolaisten muistolaatta. Presidentti Kyösti Kallion hautamuistomerkki sijaitsee kirkkomaalla. Muihin hautausmaihin haudattujen muistolle muistoristi sijaitsee sekä Uudella hautausmaalla että Karvoskylän hautausmaalla. (Nivalan seurakunnan perehdyttämiskansio 2009.)

Nivalan kirkkoon hankittiin vuonna 2009 uudet urut. Edelliset urut oli hankittu vuonna 1956. Ensimmäiset urut kirkkoon saatiin vuonna 1897. Kirkonkelloista toinen on valettu Tukholmassa 1761 ja toinen, suurempi kello on valettu 1878 Helsingissä. Tämä uudempi kello meni rikki, kun sitä oli käytetty sata vuotta, mutta Nivalan ammattilaitoksella onnistuttiin korjaamaan se. (Lehtinen Nivalan kirkko 2009.)

Kirkossa sekä jokaisessa kappelissa on kaikki liturgiset värit sisältävät tekstiilisarjat. Tekstisuunnittelija Riitta Latvala- Erkkilä on suunnitellut ne ja ne on valmistettu Nivalan käsi- ja taideteollisessa opistossa. Sakaristossa säilytetään vanhoja messukasukoita. (Lehtinen Nivalan kirkko 2009.)

Nivalan seurakunta kuuluu Oulun hiippakuntaan ja sitä kautta Kalajoen rovastikuntaan. Oulun hiippakunta on kolmanneksi suurin Suomen evankelis-luterilaisen kirkon hiippakunta. Hiippakunnan alue on laaja; se ulottuu Perhosta Utsjoelle saakka. Hiippakuntaan kuuluvissa seurakunnissa on yli puoli miljoonaa jäsentä ja työntekijöitäkin on lähes kolme tuhatta. Piispana hiippakunnassa toimii Samuel Salmi ja Kalajoen rovastikunnan lääninrovastina toimii kirkkoherra Rauli Junttila. Kalajoen rovastikuntaan kuuluu yksitoista seurakuntaa. Nivalan seurakunnan kirkkoherra on Martti Viljanen. (Suomen evankelisluterilainen kirkko 2010.)

Nivalan seurakunnassa on noin 10 350 jäsentä. Seurakunnan perustehtävä on pitää esillä evankeliumia ja luoda sitä kautta toivoa ihmisten elämään. Toiminta-ajatuksena seurakunnassa on *Luotetaan Jumalaan ja välitetään toisista*, tämä teksti on esillä aina myös kirkollisissa ilmoituksissa lehdissä. (Viljanen 2010.)

Nivalan seurakunnan työalat ovat laajat. Työtä tehdään lapsi- ja nuorisotyössä, diakonian saralla, lähetystyössä, ystävyysseurakuntien kanssa, jumalanpalveluksissa, musiikkityössä sekä aikuisten parissa. (Nivalansrk 2009.)

Seurakunnan toimialaan kuuluvat myös kodin erilaiset juhlat. Näitä ovat kaste, konfirmaatio, häät, kodin siunaus, merkkipäivät ja hautaus. Seurakunnalla on hyvät ja monipuoliset toimitilat. Kirkon lisäksi seurakunnalla on neljä kappelia, seurakuntakoti ja Vinnurvan leirikeskus.

Työntekijöitä seurakunnalla on 30 sekä useita luottamushenkilöitä eri toimissa. (Nivalansrk 2009.)

Nivalassa vaikuttaa kirkon sisällä kaksi suurta herätysliikettä: herännäisyys ja lestadiolaisuus. Nivala on yksi herännäisyyden syntysijoista, siinä lienee osasyynsä kappalainen Niilo Kustaa Malmbergilla, joka toimi Pidisjärvellä kappalaisena 1830- luvulla. Hän oli yksi herännäisyyden johtohahmoista Suomessa 1800- luvun alkupuoliskolla. Lestadiolaisuus tuli Nivalaan hieman myöhemmin kuin herännäisyys. Molemmat liikkeet pitävät yllä veisuuperinnettä sekä kokoavat kirkkoon väkeä. Nämä herätysliikkeet tuovat omat mausteensa paikkakunnan huumoriin. (Kirjastovirma 2010; Wikipedia 2010/Niilo_Kustaa_Malmberg.)

3.2. Tutkimuksen tavoite

Keskeisiä avainsanoja tutkimuksessani ovat kirkko, seurakunta, nuoret, huumori, nauru ja uskonto. Tutkimus pyrkii selvittämään miten seurakunta ja kirkko suhtautuvat huumoriin sekä miten nuoret kokevat huumorin seurakunnassa vai onko sitä ollenkaan? Tutkimuksen tavoitteena on myös selvittää miten Nivalan seurakunnan työntekijät itse suhtautuvat huumoriin työssään.

Tutkimus selvittää myös, minkälainen huumori katsotaan hyväksi ja mikä huonoksi, sekä minkälaista käytöstä nuoret odottavat seurakunnan työntekijältä. Tavoitteena on myös osittain ottaa selvää, minkälaisena kasvattajana nuori kokee kirkon.

Tutkimuksen tarkoituksena on pyrkiä selvittämään käsityksiä kirkon ja seurakunnan toiminnasta ja ehkä lievittämään niitä. Tarkoitus on myös selvittää tutkijalle ja kirkolle, mitä ihmiset ajattelevat kirkon ja seurakunnan työntekijöiden huumorista, olisiko siinä parantamisen varaa?

3.3. Kyselytutkimus Nivalan seurakunnan työntekijöille

Nivalan seurakunnan työntekijöille suunnatulla kyselyllä, tutkimus pyrkii selvittämään sitä, miten seurakunnan/kirkon työntekijät suhtautuvat huumorinkäyttämiseen kirkossa. Tutkimus selvittää myös sitä, miten seurakunnan työntekijät suhtautuvat huumorinkäyttöön työssään tai työkavereiden huumorinkäyttöön työssä. Nivalan seurakunnalla on 33 työntekijää, joista neljätoista vastasi tekemääni kyselyyn. Vastausprosentti näin ollen kyselyssä oli 42,4 %. 99 % vastaajista oli naisia ja 1 % miehiä. Tämä tarkoittaa sitä, että kyselyyn vastasi kolmetoista naista ja yksi mies työntekijä. Ahkerimmin kyselyyn vastasivat seurakunnalla 0-5 vuotta töissä olleet. Kysely on melko luotettava, koska vastausprosentti oli yli neljäkymmentä.

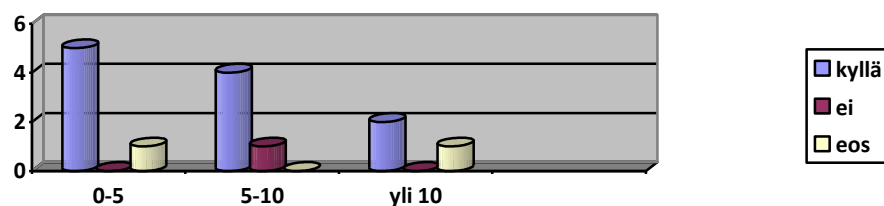
On vaikea sanoa, mikä vaikutti työntekijöiden kyselyyn vastaamiseen. Kyselyä markkinoitiin henkilökohtaisesti seurakunnan työntekijöille ja vastausaika kyselyssä oli kaksi kuukautta. Syy pitkään vastausaikaan oli se, että osa seurakunnan työntekijöistä oli välillä kesälomalla kyselyn suorittamisen aikana. En voi sanoa, koska kysely on tehty anonyyminä, vaikuttiko vastausaktiivisuuteen se, että kyselyn suorittaja oli toisten henkilöiden kanssa enemmän tekemisissä seurakunnalla kuin toisten. Palautuslaatikko oli näkyvällä paikalla kaikkien yleisesti käyttämässä huoneessa, joten se varmasti muistutti kyselystä, mutta iso osa jätti silti vastamatta kyselyyn.

Vaikuttaisiko vastaamiseen kuitenkin se, että Nivalan seurakunnan työntekijöiden ei ole helppo puhua huumorista, vaikka kyselyyn vastanneet olivat sitä mieltä, että huumori on sallittua seurakunnan työssä? Onko huumori seurakunnan työssä arka paikka, tabu, josta ei saisi puhua? Vastaajajoukko oli pieni ja helposti tavoitettavissa, joten kokiko osa seurakunnan työntekijöistä kyselyn liian henkilökohtaisena? Tähän emme saa vastausta, mutta voisi olettaa, että huumori ei ehkä sittenkään ole niin helppo asia Nivalan seurakunnan työntekijöille kuin kyselyyn osallistuneet antavat ymmärtää.

Kysymyksiä kyselykaavakkeessa oli neljätoista, joista avoimia kysymyksiä viisi. Avoimilla kysymyksillä pyrittiin tuomaan esille työntekijöiden omia näkemyksiä huumorista seurakunnan työssä. Onko huumoria ja miten se ilmenee?

3.3.1 Vaihtoehtoiset kysymykset

Kysyttäessä työntekijöiltä saako Nivalan kirkossa nauraa, suurin osa oli sitä mieltä, että saa. Kolme oli epävarmoja asian suhteen, kukaan ei kuitenkaan sanonut ehdottomasti ei kysymykseen. Yksi vastaajista oli kuitenkin sitä mieltä, että evankelis-luterilainen kirkko ei hyväksy huumoria, vaikka suurin osa vastaajista olikin sitä mieltä, että hyväksyy. Tämä vastaaja oli ollut seurakunnalla työssä 5-10 vuotta.

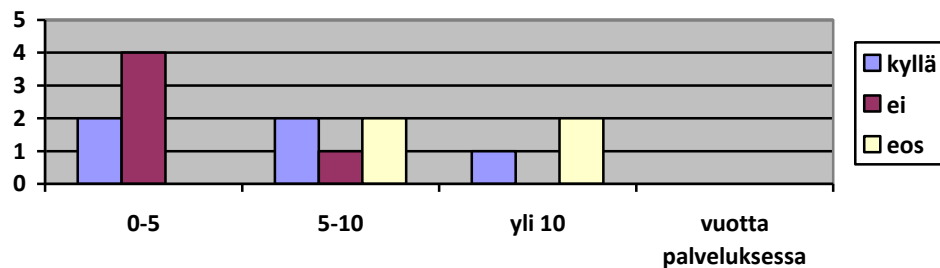
KUVIO 1. Vastausten jakautuma seurakunnan työntekijöiden kesken kysymyksessä hyväksyykö evankelis-luterilainen kirkko huumorin

Kysyttäessä käyttäkö työntekijä huumoria työssään, 6 työntekijää vastasi käyttävänsä usein ja 8 joskus. Kuitenkin kysyttäessä työkaverin humorinkäytöstä työssään, 9 vastasi työkaverin käyttävän usein huumoria työssään ja 5 oli sitä mieltä, että työkaveri käyttää joskus huumoria työssään. Jokainen vastaaja kuitenkin käytti useammin kuin harvoin tai ei koskaan huumoria työssään. Samoin vastaajien mielestä työkaverit käyttivät huumoria työssään useammin kuin harvoin tai ei koskaan.

Kysyttäessä hyväksyvätkö nuoret humorinkäytön paremmin seurakunnan työntekijältä, suurin osa ei osannut sanoa vastausta tähän kysymykseen. Vain kolme oli sitä mieltä, että nuoret hyväksyvät huumorin paremmin ja yksi oli sitä mieltä, että nuoret eivät hyväksy huumoria paremmin kuin muutkaan.

Eniten hajontaa kyselyssä aiheuttivat kysymykset jumalanpalveluksen keventämisestä ja kirkon tunnelmasta. Yksi oli sitä mieltä, että kirkossa kävisi enemmän väkeä, jos tunnelma olisi

rennompia. Kolme vastaajaa oli sitä mieltä, että kirkossa ei kävisi enemmän väkeä, vaikka tunnelma olisi rennompia. Seitsemän vastaajaa oli sitä mieltä, että kirkossa ehkä kävisi enemmän väkeä, jos tunnelma olisi rennompia. Kolme vastaajaa ei osannut sanoa, kävisikö kirkossa väkeä enemmän, jos tunnelma olisi rennompia. Viisi vastaajista oli sitä mieltä, että jumalanpalvelusten tunnelmaa tulisi keventää ja viisi oli sitä mieltä, ettei tarvitse keventää. Neljä vastaajaa ei osannut sanoa kantaansa. Vähiten jumalanpalveluksen tunnelmaa olivat keventämässä 0-5 vuotta seurakunnalla työssä olleet. Yli viisi vuotta seurakunnalla olleet työntekijät taas olivat aika epävarmoja siitä, toisiko jumalanpalveluksen keventäminen kirkkoon enemmän väkeä.

KUVIO 2. Kaavio seurakunnan työntekijöiden mielipiteestä tarvitseeko jumalanpalveluksissa keventää tunnelmaa

3.3.2 Avoimet kysymykset

Avoimissa kysymyksissä kysyttiin ensiksi vastaajan mielipidettä siitä, miten huumori ilmenee kirkon toiminnassa. Yksi vastaajista oli sitä mieltä, että huumoria ei taida ilmetä mitenkään toiminnassa. Kolme vastaajaa viittasi vastauksissaan työntekijöiden persoonaan, puhuttaessa siitä miten huumori ilmenee kirkon toiminnassa. Parissa vastauksessa viitattiin tilaisuuksien ilmapiiriin. Muutamassa vastauksessa taas viitattiin kiltteihin vitseihin. Eräs vastaus meni näin: ”Ettei olla kuolemanvakavia joka asiassa. Näin kuolemanvakavissa asioissa.” Yksi vastaaja oli maininnut huumorin ilmenemismuotona myös musiikin.

Avoimissa kysymyksissä eniten vastauksia tuli kysymykseen kahdeksan. Kysymyksessä käsiteltiin työkavereiden sekä vastaajan itsensä kokemuksia huumorin käyttämisestä työssä. Käytävätkö he ylipääntään työssään huumoria? Hyvin moni vastaajista vastasi, että huumorilla voi

keventää esim. kiperää tilannetta. Tämä tukee sitä väitettä, että huumorilla voi selvittää hankalastakin tilanteista (Wikipedia 2009). Moni selvisi omista kimmelluksistaan huumorin keinoin. Suurin osa vastaajista kohdisti huumorinkäytön itseensä, jottei vahingossa loukkaisi ketään toista. Vaikka joskus hyväntahtoinen pilailu olisikin suotavaa, on osattava tuntea toinen, ettei vahingossa loukkaa häntä. Monessa vastauksessa tulivat esille myös leikilliset puheet sekä lapsilta avun pyytäminen joissakin asioissa leikisti. Muutama ajatteli työssään käyttämäänsä huumoria työntekijöiden välisenä sisäpiirihuumorina, jota ulkopuoliset eivät välttämättä tajuaisi. Yksi vastaaja piti sisäpiirihuumoria sekä hyvänä että huonona asiana. Huumori voi keskittyä näin yhden ryhmän sisään ja jättää muut ulkopuolisiksi työpaikalla (Bergson 2000; Wikipedia 2010/huumori).

Kysyttäessä missä tilaisuudessa ei saa käyttää huumoria, vastaukset vaihtelivat. Kahdeksassa vastauksessa oltiin sitä mieltä, että hautajaisissa ei saa käyttää huumoria. Osa näistä kahdeksasta vastaajasta oli kuitenkin sitä mieltä, että joskus poikkeustilanteissa hautajaisissa voi käyttää huumoria. Jos, vaikka vainaja on ollut huumorin ystävä. Suurimman osan mielestä hautajaiset ovat kuitenkin niin vakava asia, että siellä ei sovi leikinlasku. Vainajaa kunnioitetaan ja muistetaan vakavoitumalla.

Kahdessa vastauksessa oltiin sitä mieltä, että huumoria ei saa käyttää ehtoollisella, koska se on pyhä toimitus. Tämä tarkoittaa konkreettisesti ehtoollisen toimittamista ja siellä käymistä. Useimmissa vastauksissa tuli myös esille se, että kirkollisissa toimituksissa ei saisi käyttää huumoria. Osa vastaajista oli sitä mieltä, että huumoria ei saa käyttää kriisitilanteissa esim. ihmisen taloudellinen tai terveydellinen ahdinko tai muu suru. Yhdessä vastauksessa sanottiin, että, jos on koko maata koskeva suru. ”Kun ihminen suree, kyky vastaanottaa huumoria laskee.” Yleisesti vastauksissa oltiin sitä mieltä, että huumoria saa käyttää, kunhan sitä osaa käyttää oikein.

Kysymys kolmetoista kysyy, miten tunnelmaa pitäisi keventää jumalanpalveluksissa. Useassa vastauksessa tuli esille nuorekkaamman ja iloisemman musiikin lisääminen. Liika juhlallisuus haluttiin myös karsia jumalanpalveluksista pois. Yhdessä vastauksessa haluttiin perhe mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan perheiden messua, jotta saataisiin siitä perheille mieluinen.

Muutamissa vastauksissa tuotiin esille se, että persoona on tärkeä tekijä jumalanpalveluksen kulussa. Yhdessä vastauksessa oltiin sitä mieltä, että tunnelma jumalanpalveluksissa on jo nyt tarpeeksi ihmisläheistä. Erässä toisessa vastauksessa oltiin valmis keventämään tunnelmaa hieman, kunhan ei mitään show'ta alettaisi pitämään. ”Joillakin on vain kyky tehdä Jp:sta oman tuntuinen, kaiken ei tarvitsisi olla niin kaavoihin kangistunut”.

Kysyttäessä onko huumorinkäytöstä enemmän hyötyä vai haittaa kirkolle, suurin osa ei katso huumorista olevan haittaa seurakunnalle. ”Hyötyä ehkä. Kukin tekee työtään persoonan kautta. Huumori ei ole itse tarkoitus. Tärkeintä on olla oma itsensä ja kohdata aidosti toinen ihminen.” Useassa vastauksessa todetaan, että on kuitenkin muistettava huumorin raja, ettei uskottavuus kärsi. Liika ankaruus ei kuitenkaan tuo väkeä kirkkoon vaan päinvastoin. ”Nythän ollaan ”kamalan” etäällä tavallisen ihmisen arjesta, sopivasti tuomalla kevennystä tämä kuilu ehkä kapenisi, tietysti rajat tuntien.”

3.4 Kyselytutkimus Nivalalaisille nuorille

Kyselyllä nuorille, tutkimus pyrkii selvittämään, mitä nuoret ajattelevat seurakunnan toiminnasta huumorin kannalta. Miten työntekijät suhtautuvat heidän mielestään huumoriin ja löytyykö seurakunnasta vakavia vai vähemmän vakavia työntekijöitä. Vastaajina on eri-ikäisiä nuoria kahdesta eri koulusta. Näin tutkimuksessa on useamman eri ikäluokan vastauksia. Nämä kaksi koulua ovat Niva-Kaijan koulu(yläkoulu) ja Nivalan lukio. Tutkimuksessa ei voinut käyttää Nivalan ammattiopiston nuoria, sillä ongelmaksi olisi muodostunut se, että oppilaita on monelta eri paikkakunnalta, eivätkä he välttämättä osaisi vastata siihen, saako Nivalan kirkossa nauraa tai minkälaista Nivalan seurakunnan toiminta on.

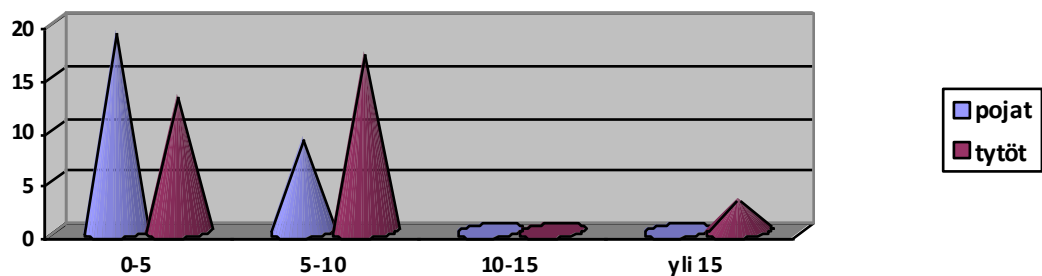
Tutkimuksen tekijä oli itse paikalla suorittamassa kyselyjä, jotta nuoret saataisiin helpommin vastaamaan kyselyyn ja tutkimukseen saataisiin hyvä otos vastauksia. Kaikki nuoret eivät vastanneet joka kysymykseen, joka saattoi osittain johtua siitä, että heillä jäi välistä huomaamatta sivuja. Joidenkin mielestä tutkimuksen kysymykset saattoivat myös liikaa toistaa itseään, eivätkä he siksi jaksaneet keskittyä vastaamaan kaikkiin kysymyksiin. Kysymyksiä olisi ehkä

saanut myös hieman karsia ennen kyselyn suorittamista. Suurin osa vastaajista vastasi kuitenkin kaikkiin kysymyksiin.

Kyselykaavakkeissa on kaksikymmentäkaksi kysymystä, joista neljätoista vaihtoehtoista ja kahdeksan avointa kysymystä. Vaihtoehtoisilla kysymyksillä tutkimuksessa pyrittiin selvittämään taustatietoja sekä nuorten mielipiteitä yleisellä tasolla seurakunnasta. Avointen kysymysten avulla oli tarkoitus tuoda enemmän esiin nuorten omia käsityksiä ja mielipiteitä.

3.4.1 Vaihtoehtoiset kysymykset

Niva-Kaijan koululla haastateltiin satunnaisesti 8. ja 9. luokkalaisia. Lukiossa haastateltiin yhtä opetusryhmää, jossa oli kolmesta eri ikäryhmästä oppilaita. Vastaajista 27 oli lukioikäisiä ja 35 yläkouluikäisiä. Vastaajista myös 35 olivat tyttöjä ja 27 poikaa. Vastaajista yksi ei kuulunut kirkkoon ja kaksi jätti vastaamatta tähän kysymykseen. Vastaajista 45 oli käynyt rippikoulun, 17 ei ollut käynyt ja yksi näistä seitsemästätoista ei tiennyt käykö rippikoulun vai ei. Vastaajista 33 osallistui 0-5 kertaa vuodessa seurakunnan toimintaan, 5-10 kertaa osallistui 25 vastaajaa ja yli 15 kertaa kolme vastaajaa. Yksi vastaaja jätti vastaamatta tähän kysymykseen. Tytöt osallistuivat aktiivisemmin seurakunnan toimintaan kuin pojat.

KUVIO 3. Poikien ja tyttöjen osallistuminen seurakunnan toimintaan Nivalassa

Yläkoulun vastaajista yksi oli sitä mieltä, että kaikki seurakunnan työntekijät ovat huumorintajuisia, lukiolaisista vastaavaa ajatteli neljä. Yksikään vastaajista ei kokenut seurakunnan työte-

kijöitä huumorintajuttomiksi, yksi jätti vastaamatta tähän kysymykseen. Muutaman vastaajan mielestä kysymystä pidettiin huonosti aseteltuna, koska jokaisesta ryhmästä löytyy enemmän tai vähemmän huumorintajuisia. Näin ollen kysymys on ehkä tarpeeton.

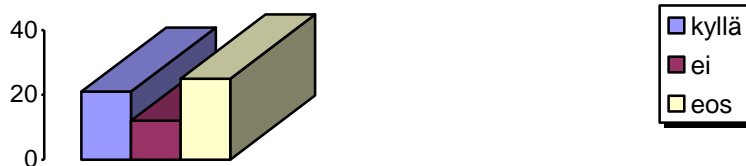
Suurin osa vastaajista kävi kirkossa pari kertaa vuodessa. Yläkoulun vastaajista neljä kävi vielä harvemmin ja lukion vastaajista yhdeksän. Kaksikymmentä vastaajaa oli sitä mieltä, että Nivalan kirkossa saa nauraa, 18 vastaajan mielestä Nivalan kirkossa ei saa nauraa, 23 vastaajaa ei osannut sanoa kantaansa ja yksi jätti vastaamatta tähän kysymykseen. Pojista lähes yhtä monta oli sitä mieltä, että saa nauraa kuin oli sitä mieltä, ettei saa nauraa kirkossa. Tytöistä moni oli epävarma siitä, saako Nivalan kirkossa nauraa, pojissa esiintyi epävarmuutta vähemmän. Vuonna 1995 syntyneistä vain kolme oli sitä mieltä, että Nivalan kirkossa saa nauraa, suurin osa tämän ikäisistä ei ollut varmoja kannastaan. Vuonna 1992 syntyneiden mielipiteet jakaantuivat tasaisesti kaikkien kolmen vastauksen kohdalle samoin kuin vuonna 1994 syntyneiden.

Vastaajista 53 oli nauranut joskus kirkossa, seitsemän ei ollut nauranut kirkossa ja yksi jätti vastaamatta tähän kysymykseen. Vastaajista 19 oli kielletty nauramasta kirkossa, 40 ei ollut kielletty, 3 ei muistanut oliko kielletty ja yksi jätti vastaamatta tähän kysymykseen. Muutama vastaaja ei osannut määritellä, mitä nauraminen kirkossa tarkoittaa. He miettivät, onko hymyilykin nauramista, joten tämän kysymyksen olisi voinut asettaa hieman paremmin, jotta vastaajat olisivat ymmärtäneet kunnolla, mitä sillä tarkoitettiin.

Yläkoululaisista neljä kävisi useammin seurakunnan tapahtumissa, jos tapahtumissa olisi enemmän huumoria, lukiolaisista kävisi kaksi. 21 vastaajaa saattaisi ehkä käydä useammin seurakunnan tilaisuuksissa, jos niissä olisi enemmän huumoria. 14 vastaajaa ei osannut sanoa kantaansa. 19 vastaajaa vastasi, ettei kävisi useammin, vaikka huumoria olisikin enemmän seurakunnan tilaisuuksissa. Yksi jätti vastaamatta kysymykseen.

Seurakunnan työntekijöistä piti 20 vastaajaa, neljä ei pitänyt heistä, 20 sanoi pitävänsä joskus heistä, 16 vastaajaa ei osannut sanoa pitikö heistä vai ei, ja kolme jätti vastaamatta kysymykseen. Vastaajista 21 kaipasi enemmän huumoria seurakunnan tilaisuuksiin, 12 ei kaivannut

enempää huumoria, 25 ei osannut vastata ja neljä jätti vastaamatta kysymykseen. Johtuisiko siitä, että niin moni ei osannut vastata kantaansa, että huumorin määrittely oli vastaajille vaikeaa? Vai olisiko tähän syynä se, että ei oikein tiedetä, voiko seurakunnassa käyttää huumoria vai ei? Tytöistä yli puolet ei osannut sanoa kantaansa ja pojista lähes yhtä moni kaipasi lisää huumoria ja ei kaivannut lisää huumoria. Ei- vastausten kohdalla tyttöjen ja poikien mielipiteet eivät eronneet ollenkaan toisistaan. Vastausten perusteella voisi päätellä, että poikien ja tyttöjen mielipiteet eivät paljon eroa toisistaan. Pojat ehkä ovat hieman ehdottomampia vastauksistaan kuin tytöt, sillä he osasivat selkeämmin ilmaista kantansa. Ei osaa sanoa- vastauksia oli vähemmän pojissa kuin tytöissä.

KUVIO 4. Kaipaavatko nuoret enemmän huumoria seurakunnan toimintaan?

3.4.2 Avoimet kysymykset

Seurakunnan toimintaan nuoret osallistuivat käymällä jumalanpalveluksissa koulun kanssa tai perheen kanssa ja osallistamalla pakollisiin juhliin(häät, ristiäiset). Isoskoulutus ja kerhonojajakoulutus olivat myös tapa osallistua seurakunnan toimintaan sekä kerhoissa käyminen ja seurakunnan järjestämät reissut. Osa osallistui seurakunnan toimintaan rippikoulun takia ja osa ei osallistunut seurakuntatoimintaan ollenkaan. Useassa vastauksessa mainittiin myös joulukirkko ja kauneimmat joululaulut. Muutama poika vastasi, että raha oli ainoa motiivi heidän osallistumiseensa seurakunnan toimintaan ja he aikoivat lopettaa seurakunnan toimintaan osallistumisen, heti kun oli mahdollista. Nämä pojat työskentelivät seurakunnalla yövalvojina tai olivat isosina leirillä. Kukaan ei maininnut, että he osallistuisivat seurakunnan toimintaan vain rippilahjojen takia. Tytöistä kukaan ei esittänyt näin selkeästi kantaansa.

Kysyttäessä nuorten mielipidettä siitä, minkä ammatin edustajat seurakunnassa olisivat huumorintajuisia, useimmiten vastattiin nuorisotyöntekijöiden olevan. Pappien nuoret kokivat olevan vähemmän huumorintajuisia, varsinkin yksi pappi mainittiin nimeltä monessa paperissa. Muita perusteluja tämän papin huumorintajuttomuudelle ei mainittu kuin se, että hän on niin totinen. Muutamassa vastauksessa naispappeja pidettiin enemmän huumorintajuisempina kuin miespappeja. Muutamassa vastauksessa oltiin sitä mieltä, että kaikilta löytyy huumorintajua. Yhdessä vastauksessa oltiin sitä mieltä, että kukaan seurakunnan työntekijöistä ei ole huumorintajuinen.

Väsytys ja kaverit mainittiin yleisimmin syyksi miksi oli nauranut kirkossa. Muutama vastaa-ja kertoi papin saarnan naurattaneen. Vastauksista ilmenee, että kirkossa on kieltänyt nauramasta opettaja, äiti, molemmat vanhemmat, pappi ja sisko. Muutamassa vastauksessa lisättiin vielä perusteluina, että kirkko on pyhä paikka ja nauru voidaan kokea häiriönä. ”Äiti joskus sanonut, että kunnolla pitää olla. Mutta omasta mielestä ei ole mikään paha asia nauraa kirkossa. kristinuskoonhan kuuluu ilo. Eikä siellä mielestäni tarvi olla mikään kauhean totinen”. Raamatussakin sanotaan, että iloinen mieli pitää terveenä (Sanan17:22).

Kysyttäessä missä seurakunnan tapahtumassa ei saisi käyttää huumoria, niin monen mielestä huumoria voi käyttää sopivasti joka tilanteessa. Hautajaiset eivät välttämättä ole sellainen tilaisuus, jossa voisi käyttää huumoria. Useassa vastauksessa myös mietittiin sitä, että eikö hautajaisissa nauraminen jossain määrin kuitenkin kunnioittaisi vainajaa? Joidenkin mielestä joka tilanteessa pitäisi olla asiallinen eikä huumoria saisi käyttää ollenkaan. Yhdessä vastauksessa sanottiin, ettei itsenäisyyspäivänä saa käyttää huumoria. Muutamissa vastauksessa mainittiin, ettei huumoria saa käyttää saarnoissa ja virsissä. Useassa vastauksessa tuotiin esille myös kirkon asema pyhänä paikkana ja sitä kautta myös kirkolliset toimitukset ovat pyhiä, joihin ei huumori sovi.

Seurakunnan työntekijöitä pidettiin mukavina ja ymmärtäväisinä sekä kiinnostuneina nuoren asioista. Joidenkin mielestä työntekijät taas olivat turhan vakavia ja jotkut eivät olleet heidän kanssaan ollenkaan tekemisissä. Yhdessä vastauksessa seurakunnan työntekijöitä pidettiin

ärsyttävinä. Yhden vastauksen mukaan seurakunnan työntekijät painottavat liikaa Jumalan olemassaoloa.

Kysyttäessä onko huumorinkäytöstä hyötyä vai haittaa kirkolle; suurin osa vastaa siitä olevan hyötyä. Yksi vastaaja on sitä mieltä, että huumori kuuluu muualle kuin kirkkoon. Yhdessä vastauksessa sanotaan, että on paljon hauskempaa, kun on vähän huumoria. Nuorille suunnatut ohjelmat voisivat kahden vastauksen mukaan olla vähän kevyempiä. Yhden vastauksen mukaan olisi varmasti helpompi pitää nuoret seurakunnan parissa huumorin avulla. Yhdessä vastauksessa pohdittiin myös sitä, että työilmapiiri olisi varmasti huumorinkäytön avulla paljon parempi. ”Jos huumori ei vie kirkon virallisen toimituksen paikkaa, niin ei siitä mitään haittaa varmaan ole”.

Nuoret kaipasivat enemmän itselleen suunnattua toimintaa sekä toimintaa eri ikäluokkien mukaan. Leirejä, retkiä ja liikuntaa toivottiin enemmän sekä toivottiin jotain uutta nykyiseen verrattuna. Urheilutapahtumat, bändien keikat ja festarit esiintyivät myös vastauksissa. Vastapinoksi huvipuistoreissuille toivottiin shoppailureissua. Muutamassa vastauksessa ei pureuduttu itse toimintaan, vaan siihen, että kirkon pitäisi muuttaa mainettaan paremmaksi. Ylipäättänensäkin toivottiin vapaamuotoista, kaikille avointa toimintaa. Jokaisen pitäisi saada tuntea olonsa tervetulleeksi tullessaan paikan päälle. Nuoret myös toivoivat, ettei olisi niin paljon ”jeesustelemista”, jotta olisi helpompi tulla paikan päälle. Toisaalta he ymmärsivät sen, että kristinuskokkuuluu olennaisena osana seurakunnan toimintaan. Osa vastaajista oli kokenut olonsa ahdistuneeksi, koska olivat tunteneet, että heille tyrkytetään liikaa uskoa ja jopa painostetaan.

4 POHDINTA

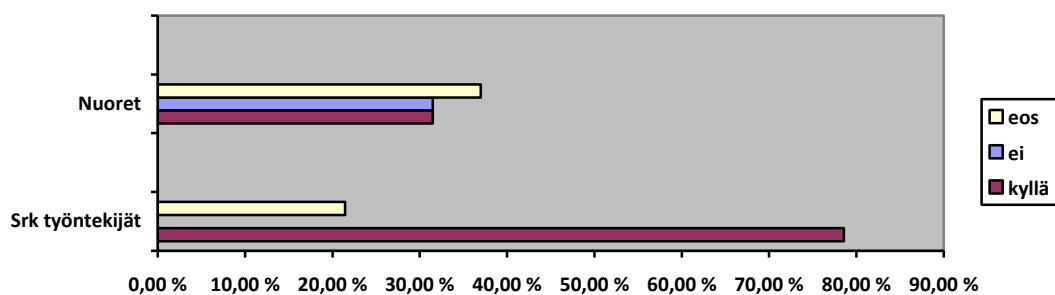
Tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia miten Suomen evankelis-luterilainen kirkko ja varsinkin Nivalan seurakunnan työntekijät suhtautuvat huumoriin työssään. Tutkimus suoritettiin Nivalan seurakunnan työntekijöille ja kahdella eri koululla; yläkoulussa ja lukiossa. Tutkimuksen tarkoituksena oli myös selvittää miten nuoret kokevat seurakunnan työntekijät; ovatko he lempeitä vai ankaria?

Kirjallisen materiaalin löytäminen tutkimuksen tueksi ei ollut kovin helppoa, sillä aihetta on käsitelty kovin vähän. Juuri samanlaista tutkimusta ei ole tehty aiemmin. Kyselyiden suorittaminen onnistui melko hyvin ja varsinkin nuorilta saatiin aika kattava määrä erilaisia vastauksia. Seurakunnan työntekijöistä kyselyyn eivät osallistuneet läheskään kaikki, vastausprosentti jäi alle viidenkymmenen. Tämä tarkoittaa sitä, että seurakunnan kyselytutkimus olisi pitänyt suorittaa jollain muulla tapaa. Koska kyselyihin vastattiin anonyymisti, ei voi tietää ketkä vastasivat kyselyyn. Oletuksena on, että seurakunnan työntekijöistä vastasivat ne paremmin kyselyyn, joille kysely annettiin henkilökohtaisesti käteen kuin ne, joille kysely toimitettiin lokeroon. Nuorten kohdalta kysely sujui juuri sen takia hyvin, että kyselyn suorittaja oli itse paikan päällä esittelemässä tutkimuksen aiheen sekä suorittamassa kyselyn.

Tutkimuksessa olisi voinut käyttää yhtenä tutkimushaaranäkökulmana enemmän sitä, että Nivalassa vaikuttaa suuresti sekä herännäisyys että lestadiolaisuus ja nimenomaan vanhoillislestadiolaisuus. Tämä olisi selventänyt enemmän sitä, miksi joissakin kysymyksissä vastaukset saattoivat vaihdella suuresti verrattuna muihin kysymyksiin. Toisaalta olisi ollut väärin lokeroida ihmisten ajatusmaailma heidän uskonsa mukaan, sillä todennäköisesti kaikki samaan herätysliikkeeseen kuuluvat eivät ajattele kuitenkaan täysin samalla lailla asioista.

Vastausten perusteella voi päätellä, että suurin osa vastaajista on sitä mieltä, että Nivalan kirkossa saa nauraa. Varsinkin seurakunnan työntekijät olivat sitä mieltä että kirkossa saa nauraa ja huumorinkäyttö on sallittua evankelis-luterilaisessa kirkossa. Vastauksista käy kuitenkin ilmi myös se, että kaikkien mielestä seurakunnan ammatissa ei saa käyttää huumoria eikä

evankelis-luterilainen kirkko hyväksy sitä. Nuorten vastaukset erosivat työntekijöiden vastauksista siinä mielessä, että moni nuori oli epävarma siitä, miten seurakunnan työntekijät suhtautuisivat huumorinkäyttöön. Seurakunnan työntekijöistä vain kaksi ei ollut täysin varmoja saako huumoria käyttää. Osa vastaajista mietti sitä, että muut katsovat otsa kurtussa, jos kirkossa nauraa. Tämä johtuu osittain siitä, että nauru ei saavuta kaikkia samassa tilassa olevia, koska he eivät tiedä, mille toiset nauravat (Bergson 2000). Yleisesti vastauksista tulee esille se, että huumoria käytetään ja saa käyttää seurakunnan työssä. Sillä voi lieventää työpäivän arkea ja vaikeita tilanteita.

KUVIO 5. Jakautuma seurakunnan työntekijöiden ja nuorten vastauksista kysymyksessä Saako Nivalan kirkossa nauraa

Yläkoululaisten ja lukiolaisten välillä näkyy hieman eroa vastauksissa, mutta esim. kysymyksessä saako Nivalan kirkossa nauraa, yhtä monta vastaajaa oli kummallakin koululla sitä mieltä, ettei saa. Yläkoulun oppilaista moni kaipasi lisää huumoria seurakunnan tilaisuuksiin, kun taas lukiossa äänet jakaantuivat tasan kyllä ja ei-vastauksien kohdalla. Suuri osa nuorista ei osannut kuitenkaan sanoa ollenkaan, kaipaisiko lisää huumoria seurakunnan tapahtumiin. Tämä voi tarkoittaa sitä, että nuoret kokevat huumoria olevan jo tarpeeksi eivätkä ehkä kaipaisi sitä lisää. Kysymys voi olla myös siitä, että vasta rippikouluun käyvät, eivät ole osanneet vielä muodostaa kunnolla mielipidettään seurakunnan toiminnasta, sillä ei osaa sanoa- vastauksia oli juuri eniten heidän joukossaan.

Kysyttäessä kuitenkin, olisiko huumorinkäytöstä enemmän haittaa vai hyötyä kirkolle, enemmistö oli siitä mitä, että siitä olisi hyötyä. Myös moni seurakunnan työntekijöistä oli sitä mieltä, että huumorista olisi enemmän hyötyä kuin haittaa. Useissa työntekijöiden sekä nuorten

vastauksissa tuli ilmi, että he ajattelevat tällä hetkellä evankelis-luterilaisen kirkon olevan kaukana tavallisen ihmisen arjesta. Olisiko tässä syy myös siihen, miksei kirkossa välttämättä uskalleta nauraa ja iloita? Ajatellaanko, että evankelis-luterilaisessa kirkossa kuuluu olla vakava? Näin ei kuitenkaan ilmeisesti itse kirkon piirissä ole, sillä kautta aikojen on kehitetty puolustuspuheita sille, ettei kirkossa nyt niin vakavia olla (Seppälä 1994).

Kysyttäessä seurakunnan työntekijöiltä käyttävätkö he työssään huumoria, kuusi heistä vastasi käyttävänsä usein huumoria työssään. Kun taas kysyttäessä käyttävätkö työkaverit huumoria työssään, jopa yhdeksän koki työkaverinsa käyttävän huumoria usein työssään. Tästä voisi päätellä, että ihmiset eivät koe itse käyttävänsä huumoria työssään niin usein kuin työkaverit näkevät huumoria käytettävän työssä. Vastaukset eivät kuitenkaan ole suoraan verrannolliset toisiinsa, koska iso osa työntekijöistä jätti vastaamatta kokonaan kyselyyn. Kukaan ei kuitenkaan vastannut, ettei huumoria käytetä koskaan, joten tästä voisi päätellä, että huumorinkäyttö koetaan sallituksi ja jopa suotavaksi seurakunnan työssä. Seurakunnan työntekijät eivät olleet varmoja siitä hyväksyvätkö nuoret paremmin huumorin kuin vanhemmat ihmiset. Ehkä vastaus johtuu siitä, että suurin osa vastaajista ei ehkä ole niin paljon nuorten kanssa tekemisissä, että osaisi vastata kysymykseen.

Seurakunnan työntekijöiden mielestä kirkossa saattaisi käydä enemmän väkeä, jos tunnelma olisi rennompaa. Vastauksista tulee ilmi varovaisuus, koska kyseistä asiaa ei ole käytännössä testattu. Ei siis voi olla varmaa kävisikö väkeä vähemmän vain enemmän, jos tunnelma olisi rennompaa. Vain yksi oli ehdottomasti sitä mieltä, että kävisi ja kolme olisi sitä mieltä, että väkeä ei kävisi enemmän. Viisi vastaajista oli kuitenkin sitä mieltä, että tunnelmaa ei tarvitsisi keventää jumalanpalveluksissa ja viisi vastaajaa oli sitä mieltä, että tunnelmaa pitäisi keventää jumalanpalveluksissa. Ehkä kuitenkin ei olla valmiita keventämään jumalanpalveluksia, koska pelätään kävijämäärän vähenevän sen myötä jumalanpalveluksissa. Viestiikö tämä sitä, että seurakunnassa halutaan pysyä tutussa ja turvallisessa ennemmin kuin hypätä tuntemattomaan? Nuorten viesti kun kuitenkin on, että evankelis-luterilaisen kirkon pitäisi kohentaa mainettaan. Myös osa seurakunnan työntekijöistä koki kirkon olevan liian kaukana tavallisen ihmisen maailmasta. Ehkä siis ei olla valmiina koskemaan itse jumalanpalvelukseen, mutta jossakin muussa seurakunnan toiminnassa oltaisiin valmiita muuttamaan? ”Kirkkojen ja seurakuntien

johtajilla on aina suuri vastuu kaiken uuden arvioinnissa. Arkuus ja varauksellisuus on ymmärrettävää” (Nikkanen 1995, 17). Toisaalta halutaan jotain uutta, mutta halutaan myös säilyttää vanhaa, sillä kaikki seurakunnan jäsenet eivät välttämättä ole valmiita muutoksiin. Seurakunta haluaa säilyttää vanhat jäsenensä lähellä kirkkoa, mutta olisi myös toivottavaa saada uutta verta lähemmäksi kirkon toimintaa.

Nuorten mielestä Nivalan seurakunnan työntekijöistä nuorisotyöntekijät ovat mukavimpia. Tämä voi johtua siitä, että he ovat eniten tekemisissä heidän kanssaan. Naispuoliset nuorisotyöntekijät eivät olleet usean vastauksen mukaan yhtä mukavia kuin Nivalan seurakunnan miespuolinen nuorisotyöntekijä. Pelkästään poikien vastaukset eivät olleet tämän suuntaisia vaan useampi tytöistä ajatteli samalla tavalla. Yksi vastaaja oli myös kokenut ison pettymyksen seurakunnan nuorisotyöntekijän kohdalla, mutta hän kuitenkin kehui kaikkia työntekijöitä mukaviksi. Vastaaja oli kokenut seurakunnan nuorisotyöntekijän levittävän hänestä sellaisia asioita eteenpäin, joita ei olisi saanut kertoa muille.

Nivalan seurakunnan pappeja pidettiin yleensäkin vakavampina kuin muita työntekijöitä, mutta näissäkin vastauksissa tulee esille erot mies- ja naispappien välillä. Yleinen mielipide tuntui olevan, että Nivalan seurakunnan naispapit ovat nuorten mielestä huumorintajuisempia kuin miespapit. Vastauksista tuli selvästi esille myös se, että jotkut papit olivat nuorten mielestä ankarampia kuin toiset papit. Kirkossa esim. oli useammin miespuolinen pappi kieltänyt nauhamasta kuin naispuolinen. En sitten tiedä mistä tämä johtuu, olisiko kyse niistä muoteista joihin meidät on asetettu jo lapsina, ja sitä kautta ajattelemme jo valmiiksi naisten olevan lempeämpiä kuin miesten.

Yllättävää mielestäni oli se, että useissa vastauksissa luultiin kunnan nuorisotyöntekijän olevan seurakunnan nuorisotyöntekijän. Tätä kunnan nuorisotyöntekijää pidettiin yleisesti mukavana, vaikka hän onkin mies. Joten onko sittenkään totta, että olisimme sukupuoliroolien vankeja? Voisiko vain ajatella, että miespuoliset papit ovat nuorten mielestä vain yleensä kuivahkoja ja huumorintajuttomia? Nuoret kuitenkin muistuttavat vastauksissaan, että jokainen on oma persoonansa. Jokaisesta ammatista löytyy sekä huumorintajuisia että huumorintajuttomia.

Huumorintajua voi kuitenkin Seppälän (1995) mukaan oppia, joten kenenkään ei tarvitse lopun ikäänsä olla aivan huumorintajuton, jos ei itse niin halua.

Ilmeisesti nuoret kuitenkin kokevat seurakunnan ihan hyvänä kasvattajana, välillä kuitenkin liian ankarana. Nuoret toivovat enemmän rentoutta ja haluavat kokea tulevansa hyväksytyksi sellaisena kuin ovat. Vain muutamassa vastauksissa tuli ilmi, ettei seurakunnan toiminta ole nuoren ”oma juttu”. Johtuisivatko nämä vastaukset siitä, että on joskus saanut kokea olonsa epätervetulleeksi yrittäessään osallistua johonkin seurakunnan toimintaan? Tai sitten toiminta ei vain yksinkertaisesti kiinnosta. Ensivaikutelma on kuitenkin hyvin tärkeä sen kannalta, miten nuori tulevaisuudessa suhtautuu seurakuntaan. Hyvän ensivaikutelman antaminen ei välttämättä onnistu niin helposti, koska jokaisella nuorella on varmasti omat odotuksensa, työntekijät voivat vain tehdä parhaansa.

Nuoret ja seurakunnan työntekijät olivat yhtä lailla sitä mieltä, että hautajaisissa ei ehkä olisi sopivaa käyttää huumoria. Hautajaisethan ovat vakava tilanne, toisaalta sekä nuorten että seurakunnan työntekijöiden vastauksissa tuli myös ilmi se, että huumoria voisi ehkä käyttää hautajaisissa, jos vainaja oli huumorin ystävä. Jos hautajaisissa nauru vahingossa pyrkii huulille, niin käytöstään voi pyytää aina anteeksi, jottei kenellekään jäisi paha mieli (Seppälä 1994). Tutkijan itsensä yllätti se, että muutaman työntekijän mielestä ehtoollisella ei saisi käyttää huumoria. Tämä ei tulisi ehkä heti ensimmäisenä mieleen, mutta onhan ehtoollinen pyhä toimitus ja vaatii kunnioittavan asenteen. Nuorten vastauksia ajatellessa esiin pistää se, että saarinoissa ei saisi käyttää huumoria. Sopivassa kohdassa saarnaa oleva vitsi usein keventää tunnelmaa. Liittyvätkö nämä vastaukset juuri siihen, että oletetaan, ettei kirkossa saisi nauraa? Siksi ei olisi sopivaa myöskään saarnassa käyttää huumoria.

Moni seurakunnan työntekijä oli valmis keventämään jumalanpalveluksen tunnelmaa nuorekkaammalla ja iloisemmalla musiikilla. Liikajuhlallisuus haluttiin myös karsia pois. Juuri tätä nuoretkin kaipasivat vastauksissaan, rentoutta ja enemmän nuorille suunnattua. Olisiko siis tarpeellista vaikkapa järjestää nuorille omia jumalanpalveluksia, joissa tunnelma ei olisi niin jäykkä? Jumalanpalveluksen perusolemuksen ei kuitenkaan tarvitsisi kärsiä tästä. Nuoret ja

perheet voisivat ehkä itse enemmän osallistua jumalanpalveluksien suunnitteluun ja toteuttamiseen, jotta jumalanpalveluksesta tulisi enemmän heidän itsensä kaltainen.

Nivalassa on tällä hetkellä käynnissä kokeiluja, joissa perhemessuja yms. on siirretty myöhemmäksi, mitä jumalanpalvelus normaalisti on. Tällä kokeilulla on haluttu testata, saako perheitä perhemessuun näin enemmän paikalle. Suunnittelussa ei kuitenkaan taida olla tavallisia perheitä mukana, mutta ainakin he ovat saaneet äänensä kuuluviin tässä asiassa. Kello kymmenen jumalanpalvelus on monelle liian aikainen lapsiperheessä, sillä lapsiperheessä on paljon asioita hoidettavana ennen kuin pääsee lähtemään matkaan esim. ruoanlaitto. Monessa perheessä lapset nukkuvat myös päiväuniaan juuri jumalanpalveluksen aikaan tai ovat menossa nukkumaan. Itse perheellisenä kokisin, että iltapäiväkirkko olisi perheelliselle hyvä vaihtoehto.

Seurakunnan työntekijöiden ja nuorten vastauksissa tulee ilmi, että jotain muutosta toimintaan kaivattaisiin. Kirkossa saa nauraa ja käyttää huumoria, kunhan muistaa käyttäytyä kunnioittavasti, sillä kirkko on pyhä paikka. Monesta vastauksesta tulee esiin myös se, että vaikka ollaan tyytyväisiä toimintaan tälläkin hetkellä, muutokset eivät välttämättä olisi pahaksi. Huumorista ei koeta olevan haittaa seurakunnan, sillä kristinusko on iloinen asia. Muutoksissa on kuitenkin otettava huomioon kaikki seurakuntalaiset eikä muokata toimintaa vain yhden ryhmän ajatusten perusteella. Joistakin vastauksista sekä nuorten että seurakunnan työntekijöiden kohdalla tulee ilmi pelko siitä, että vähentäisivätkö muutokset seurakunnan vanhemman väestön käyntiä kirkossa. Toisaalta muutosten uskotaan tuovan nuoria enemmän kirkkoon. Pitäisikö siis ainakin Nivalan seurakunnassa lisätä erilaisia tapahtumia nuorille sekä ottaa paremmin huomioon eri ikäryhmät. Vastausten perusteella pitäisi lisätä ja huomioida paremmin ikäryhmät. Ei riitä, että Nivalan kirkossa saa nauraa osa väestä vaan olisi mukavaa, että kaikki seurakuntalaiset tuntisivat olonsa tervetulleeksi. ”Iloinen, positiivinen asenne kaikilla ja täytyy tuntea olonsa tervetulleeksi”.

Vesa Karvisen (1996) mukaan nauru on meidän luonnollinen voimavaramme. Me siis nauramme luonnostaan ja jokaisella pitäisi olla oikeus nauraa siellä, missä siltä tuntuu. Nauru ei ole pahasta, kunhan muistaa ottaa huomioon muiden tunteet, eikä ala nauraa röhöttämään kir-

kossa isoon ääneen, vaikka Jan Van Hoofin mukaan röhönauru onkin ihmisen tavallisin naurun laji (Karvinen 1996). On kohteliasta nauraa hiljaa kirkossa, jos naurattaa, niin ei aiheuta kenellekään pahaa mieltä, ei edes itselleen. Hymy voi kirkastaa myös muiden ihmisten päivän. Seurakunnan työntekijöille ja sen jäsenille tekee hyvää löytää itsestään huumoria ja sitä kautta naurua. Se osoittaa, että ihmiset ovat pohjimmiltaan samanlaisia iloineen ja suruineen, eikä kukaan ole toisen yläpuolella. Eivätkä kaikki papit ole suinkaan totisia vaan osaa pappikin nauraa ja laskea leikkiä. Olemme liian kauan pitäneet pappeja itseämme korkeammassa asemassa ja meidän on vaikea oppia ymmärtämään, että pappikin on vain ihminen. Eikö kuitenkin olisi mukavampaa katsoa kirkossa hymyilevää kuin otsa kurtussa istuvaa ihmistä? Itse ainakin luulisin niin.

LÄHTEET:

Bergson, Henri. 2000. Nauru- tutkimus komiikan merkityksestä. Helsinki: Loki- Kirjat.

Heinimäki, Jaakko. 2000. Pyhä nauru. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Helenius, Timo; Koistinen, Timo & Pihlström, Sami.(toim.) 2003. Uskonnonfilosofia. Helsinki: WSOY.

Karvinen, Vesa. 1996. Naurattajan käsikirja. Turenki: Suomen Elämäntapaliitto ry.

Karvinen, Vesa. 2003. Naura niin jaksat. Helsinki: Dialogia Oy.

Keeping mum suom. Mami hoitaa. Käsikirjoitus: Niall Johnson, Richard Russo. Ohjaaja: Niall Johnson. Tuottajat: Julia Palau, Matthew Payne. Tuotantoyhtiö: Summit Entertainment. Ensiltä: 2.12.2005. Elokuvan kesto: 1h 45 min.

Kinnunen, Aarne. 1994. Huumorin ja koomisen keskeneräinen kysymys. Juva: WSOY.

Kirjastovirma. 2010. Saatavissa: kirjastovirma.net. Luettu 9.4.2010

Nicehouse. 2010. Saatavissa: nicehouse.fi. Luettu 9.4.2010

Nikkanen, Pentti. 1995. Virvoituksesta herätykseen. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Nivalan kaupunki. 2010. Saatavissa: nivala.fi. Luettu 9.4.2010

Nivalan seurakunta. 2010. Saatavissa: nivalansrk.fi. Luettu: 9.4.2010

Nivalan seurakunta. 2009. Lehtinen, Nivalan kirkko.

Nivalan seurakunta. 2009. Nivalan seurakunnan perehdyttämiskansio.

Pyhä Raamattu. 1993. 3.p. Mikkeli: Suomen Pipliaseura.

Sci. 2010. Saatavissa: sci.fi/ Luettu 9.4.2010

Seppälä, Olli.(toim.) 1994. Sakastissa nauretaan. Helsinki: Kirjapaja.

Seppälä, Olli.(toim.) 1995. Sakastissa kuollaan nauruun. Helsinki: Kirjapaja.

Suomen evankelisluterilainen kirkko. 2010. Saatavissa: evl.fi. Luettu 9.4.2010

Wikipedia. 2010. Vapaa tietosanakirja. Saatavissa: <http://fi.wikipedia.org>. Luettu 9.4.2010

Viljanen, Martti. 2010. Saatavissa: nivalansrk.fi/ Luettu 9.4.2010

Hei!

Opiskelen Keski- Pohjanmaan ammattikorkeakoulussa yhteisöpedagogiksi. Olen tekemässä opinnäytetyötä ”Saako Nivalan kirkossa nauraa”. Tarvitsen työhöni juuri sinun apuasi. Mieliä on väliä, joten olisi mukavaa, jos uhraisit pienen osan ajastasi tämän kyselyn täyttämiseen.

Ystävällisin terveisin

Sivi Sornikoski, yhteisöpedagogiopiskelija, KPAMK

Kiitos ajastasi!

KYSELYKAAVAKE 1 (seurakunnan työntekijöille)**1. Sukupuoli**

Nainen

Mies

2. Työvuodet Nivalan seurakunnan työntekijänä

0-5v.

5-10v.

yli 10v.

3. Saako Nivalan kirkossa mielestäsi nauraa?

kyllä

ei

en osaa sanoa

4. Hyväksyykö evankelis-luterilainen kirkko mielestäsi huumorin?

kyllä

ei

en osaa sanoa

5. Miten huumori mielestäsi ilmenee kirkon toiminnassa?**6. Käytätkö huumoria työssäsi?**

usein

joskus

harvoin

en koskaan

7. Käyttävätkö työtoverisi huumoria työssä apunaan?

usein

joskus

harvoin

ei koskaan

8. Millä lailla työkaverisi käyttävät huumoria työssään, miten itse käytät? Kerro esimerkki/esimerkkejä.**9. Hyväksyvätkö nuoret mielestäsi huumorinkäytön paremmin työssäsi kuin aikuiset (yli 25-vuotiaat)?**

kyllä

ei

en osaa sanoa

10. Missä seurakunnan/kirkon tilaisuudessa ei saa käyttää missään tapauksessa huumoria? Miksi?

11. Kävisikö kirkossa mielestäsi enemmän väkeä, jos tunnelma olisi nykyistä rennompi?

kyllä

ei

ehkä

en osaa sanoa

12. Tarvitseeko kirkon mielestäsi keventää tunnelmaa jumalanpalveluksissa?

kyllä

ei

en osaa sanoa

13. Miten mielestäsi tunnelmaa voi keventää jumalanpalveluksissa?

14. Onko huumorin käytöstä enemmän haittaa vai hyötyä kirkolle? Perustele vastauksesi.

KYSELYKAAVAKE 2 (nuorille)**1. sukupuoli**

Tyttö

Poika

2. Syntymävuosi _____**3. Koulu**

Yläaste

Lukio

Ammattikoulu

4. Kuulutko evankelis-luterilaiseen kirkkoon?

kyllä

ei

5. Oletko käynyt rippikoulun?

kyllä

ei

6. Aiotko käydä rippikoulun, jos et ole jo käynyt?

kyllä

ei

en osaa sanoa

7. Osallistutko seurakunnan toimintaan

0-5

5-10

10- 15

yli 15

kertaa vuodessa?

8. Jos osallistut, niin miten?**9. Koetko seurakunnan työntekijöiden olevan huumorintajuisia?**

kaikki ovat

osa on

kukaan ei ole

en osaa sanoa

10. Minkä ammatin edustajat mielestäsi ovat huumorintajuisia, ketkä eivät?(esim. papit, kanttori, nuorisotyöntekijä, voi mainita myös puolen tai nimen)**11. Kuinka usein käyt kirkossa?**

lähes joka viikko

kerran kuukaudessa

pari kertaa vuodessa

harvemmin kuin kerran vuodessa

12. Saako mielestäsi Nivalan kirkossa nauraa?

kyllä

ei

en osaa sanoa

13. Oletko nauranut kirkossa?

kyllä

ei

14. Kerro miksi nauroit kirkossa, jos muistat syyn.**15. Onko sinua kielletty nauramasta kirkossa?**

kyllä

ei

en muista

16. Jos on kielletty nauramasta, niin miksi? Kuka kielsi?**17. Kävisitkö useammin seurakunnan/kirkon tilaisuuksissa, jos kirkon piirissä käytettäisiin nykyistä enemmän huumoria?**

kyllä

ei

ehkä

en osaa sanoa

18. Missä seurakunnan/kirkon tilaisuudessa ei saa käyttää missään tapauksessa huumoria? Miksi?

19. Pidätkö seurakunnan/kirkon työntekijöistä?

kyllä

ei

joskus

en osaa sanoa

Perustele vastauksesi.

20. Kaipaako kirkon piiriin enemmän huumoria?

kyllä

ei

en osaa sanoa

21. Onko huumorin käytöstä enemmän haittaa vai hyötyä kirkolle? Perustele vastauksesi.

22. Minkälainen toiminta saisi sinut osallistumaan seurakunnan toimintaan?